

Diễn văn khai mạc Đại hội Đại biểu thống nhất Phật giáo Việt Nam

ISSN: 2734-9195 09:03 02/08/2023

(do Hòa thượng Thích Trí Thủ, Trưởng ban Vận động Thống nhất Phật giáo Việt Nam, đọc tại chùa Quán Sứ, Hà Nội ngày 4 tháng 11 năm 1981)

Kính thưa Cụ Chủ tịch Hoàng Quốc Việt. Kính bạch Chư tôn Hòa thượng, Thượng tọa, Đại đức, Tăng, Ni. Kính thưa Quý vị Tân khách. Kính thưa toàn thể Quý vị Đại biểu.

Thay mặt Ban Vận động Thống nhất Phật giáo Việt Nam và Ban Tổ chức Đại hội đại biểu Thống nhất Phật giáo Việt Nam trước tiên chúng tôi xin thành kính và nhiệt liệt chào mừng Cụ Hoàng Quốc Việt, Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, vị đại diện Ban Tôn giáo Chính phủ, quý vị đại diện Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam Thủ đô Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh.

Sự hiện diện của Cụ Chủ tịch Hoàng Quốc Việt và quý vị trong buổi lễ khai mạc Đại hội Đại biểu Thống nhất Phật giáo Việt Nam hôm nay là một vinh dự lớn lao cho Đại hội, một sự khích lệ quý báu, cổ vũ chúng tôi trong việc hoằng dương chính pháp, phục vụ dân tộc, góp phần xây dựng Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Toàn thể đại biểu Đại hội chúng tôi xin thành tâm ghi ân quý vị.

Kính bạch Chư tôn Hòa thượng, Thượng tọa, Đại đức, Tăng, Ni. Kính thưa toàn thể quý đại biểu. Kính thưa quý vị đạo hữu.

Hôm nay, lần đầu tiên trong lịch sử 2000 năm Phật giáo Việt Nam, chúng ta có được một Đại hội gồm đủ đại biểu của các tổ chức, giáo hội, hệ phái Phật giáo trong cả nước: Bắc tông, Nam tông, Khất sĩ và Phật giáo Khmer, Tăng, Ni và nam nữ cư sĩ, già và trẻ, từ mọi miền đất nước Việt Nam đã vân tập về đây, trong hội trường trang nghiêm và rực rỡ này, với một quyết tâm sắt đá: xây dựng hoàn thành Ngôi nhà Thống nhất Phật giáo Việt Nam.

Quý vị là biểu tượng của những đóa hoa sen nhiều màu nhiều vẻ, về đây kết thành lẵng hoa vĩ đại, dâng lên Đức Phật để tỏ lòng sùng bái của hàng đệ tử suốt đời trung hiếu với Đức Bốn Sư.

Quý vị cũng là những viên đá tảng, đúc kết bằng những ước nguyện thiết tha và mãnh liệt của toàn thể Tăng, Ni và Phật tử cả nước, về đây làm nền móng vững chắc cho Ngôi nhà Thống nhất Phật giáo được xây lên.

Kính thưa quý vị.

Trong những ngày đầu xuân mát mẻ của năm 1980, mở đầu công cuộc vận động thống nhất Phật giáo cả nước, chúng tôi đã lấy Sài Gòn, thành phố được vinh dự mang tên Bác, làm nơi hội họp đầu tiên. Thành phố Hồ Chí Minh, thành phố đã chiến đấu ngoan cường, liên tục trên một thế kỷ chống thực dân cũ và mới, thành phố của Nguyễn Thị Minh Khai, của Nguyễn Văn Trỗi và bao nhiêu anh hùng liệt sĩ đã hy sinh cho Tổ quốc, thành phố của Hòa thượng Thích Quảng Đức, của nữ sinh Phật tử Quách Thị Trang và bao nhiêu Tăng, Ni Phật tử đã hy sinh vì dân tộc và đạo pháp, thành phố đã động viên cổ vũ chúng ta rất nhiều trong công cuộc vận động Thống nhất Phật giáo này.

Hôm nay, cuộc vận động đã hoàn tất, một giai đoạn mới bắt đầu, giai đoạn thực hiện thống nhất. Ban Vận động chúng tôi lấy ngôi chùa Quán Sứ lịch sử, lấy Thủ đô Hà Nội trái tim cả nước, làm nơi Đại hội của Đại biểu Thống nhất Phật giáo Việt Nam. Hà Nội, thủ đô của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, thành phố được vinh dự lần đầu tiên lắng nghe Hồ Chủ Tịch đọc bản Tuyên ngôn Độc lập, thành phố đã chiến đấu ngoan cường chống âm mưu của đế quốc Mỹ dùng không quân huỷ diệt hồng biển trở lại thời kỳ đồ đá và đã góp thêm một trận Điện Biên Phủ trên không. Hà Nội ngày nay, thành phố Thăng Long ngày trước, được xây dựng trong gần 10 thế kỷ nay, do sáng kiến của Quốc sư Vạn Hạnh. Hà Nội, và rải rác quanh đây, trên miền Bắc thân yêu, còn ghi đậm nét bánh xe chuyển pháp Phật giáo: Trung tâm Luy Lâu, cách đây không xa, từ đầu thế kỷ thứ nhất, đã là cái nôi của Phật giáo Việt Nam, có vinh dự đón tiếp các vị tổ đầu tiên đưa Phật giáo vào Việt Nam, núi Yên Tử với Tổ đình Trúc Lâm, nơi phát xuất dòng Thiền Việt Nam, do ba vị vua anh hùng nhà Trần có công đánh đuổi quân Nguyên, chủ xướng. Chùa Côn Sơn nơi yên nghỉ thân yêu của Nguyễn Trãi, nhà chiến lược thiên tài trong công cuộc quét sạch quân Minh, và bao nhiêu di tích lịch sử Phật giáo quý báu khác nữa, mà mỗi khi nghĩ đến, nhìn đến, là làm nổi dậy trong chúng ta bao niềm cảm kích, bao nỗi tự hào, quý trọng nâng niu. Lấy Hà Nội làm nơi Đại hội, chúng ta tâm niệm, ước mong rằng chúng ta không chỉ được sự chứng minh của quý vị tôn túc, đại lão Hòa thượng trên cả nước, mà còn được sự chứng minh của Hồ Chủ tịch người Thầy vĩ đại của Cách mạng Việt

Nam, đã đánh giá rất chính xác đạo Phật là Đạo vô ngã vị tha, lợi lạc quần sinh, được sự chứng minh của tượng Phật Quan Âm ngàn tay ngàn mắt ở chùa Bút Tháp, của 18 vị La hán ở chùa Tây Phương, của nhà kiến trúc sáng tạo chùa Một Cột, của các văn nhân nghệ sĩ Phật tử quá khứ đã đóng góp cho nền văn hoá sáng chói của Phật giáo Việt Nam. Nghĩa là chúng ta ước mong Đại hội này không chỉ có sự hiện diện của hiện tại, mà còn có sự hiện diện của quá khứ, để giúp ý kiến cho chúng ta, động viên chúng ta xây dựng tương lai Phật giáo ngang tầm thời đại.

Kính thưa quý vị

Với Đại hội này, chúng ta đang đánh dấu một giai đoạn mới vô cùng quan trọng, vừa tiếp nối truyền thống vẻ vang của 2000 năm truyền bá giáo lý của Đức Bổn sư trên đất nước này, vừa viết những trang sử mới cho Phật giáo Việt Nam ở cuối thế kỷ 20, trong khi cả nước đang xây dựng xã hội chủ nghĩa.

Nhiệm vụ của chúng ta, do đó, vô cùng lớn lao, không những đối với hoài bão, nguyện vọng chính đáng của Tăng, Ni Phật tử trong hiện tại, mà còn đối với công đức của chư Tổ và tiền nhân trong quá khứ, đã để lại cho chúng ta một nền văn hoá Phật giáo rạng rỡ, trong nền văn hoá dân tộc bốn ngàn năm.

Những quyết định của chúng ta trong Đại hội lịch sử này ảnh hưởng trực tiếp đến vận mạng và tiền đồ Phật giáo Việt Nam, góp phần tích cực trong bước đi lên của dân tộc, đồng thời góp phần đem lại hòa bình an lạc cho Tổ quốc và nhân loại.

Kính thưa quý vị

Đạo Phật với giáo lý từ bi, trí tuệ, vô ngã vị tha, đã tạo cho tín đồ một thái độ cởi mở rộng rãi, khoan hòa, không cố chấp. Do đó, trên bước đường truyền bá của mình, đi đến đâu, đạo Phật cũng có thể hòa mình với dân tộc, với địa phương đến đó, mà vẫn giữ được bản chất của mình.

Du nhập vào Việt Nam từ đầu thế kỷ thứ nhất, đạo Phật đã trở thành một tôn giáo của dân tộc, hòa mình với dân tộc, gắn bó vận mệnh mình với vận mệnh của dân tộc trong suốt lịch sử dài hai ngàn năm.

Phát xuất từ trong lòng một dân tộc thông minh, sáng tạo, lại được tôi luyện trong ánh sáng trí tuệ của Phật Đà, Phật giáo Việt Nam luôn luôn biết ứng phó với hoàn cảnh trong mọi tình huống, tìm được cho mình những pháp môn tu hành riêng biệt Việt Nam, thể hiện được những sắc thái độc đáo của một nền văn hoá Phật giáo gắn chặt với nền văn hoá dân tộc.

Phát xuất từ trong lòng một dân tộc yêu nước, lại được giáo huấn trong giáo lý tình thương “thương người như thể thương thân”, biết vì người quên mình, Phật giáo đồ Việt Nam, từ ngàn xưa đã có truyền thống yêu nước yêu dân, và truyền thống nầy đã được thử thách qua những giai đoạn nguy nan, hiểm nghèo nhất của đất nước, điển hình như các cuộc xâm lăng của phong kiến phương Bắc, và mới đây, là cuộc chiến tranh xâm lược của thực dân cũ và mới, và bọn bành trướng Bắc Kinh.

Phát xuất từ trong lòng một dân tộc đã sớm ý thức được phương châm “Đoàn kết là sống, chia rẽ là chết”, Phật giáo đồ Việt Nam lại được rèn luyện trong giáo lý “Vô ngã, lục hòa” nên lại càng ý thức sâu sắc sức mạnh vạn năng của sự đoàn kết.

Ba đức tính nói trên: tinh thần sáng tạo phụng đạo, truyền thống yêu nước và truyền thống đoàn kết, trong quá khứ cũng như trong hiện tại, luôn luôn là những yếu tố tích cực thúc đẩy giới Phật giáo chúng ta hoàn thành nhiệm vụ đối với Dân tộc và Đạo pháp.

Ba đức tính ấy cũng là những yếu tố mạnh mẽ nhất đã thôi thúc hàng lãnh đạo các tổ chức, giáo hội, hệ phái Phật giáo chúng ta ngồi lại bên nhau, trong những ngày đầu xuân năm 1980 tại thành phố Hồ Chí Minh để cùng nhau tìm những nguyên tắc làm nền móng cho công cuộc Thống nhất Phật giáo Việt Nam.

Những nguyên tắc này, như quý vị đã biết, đã được công bố qua bản Thông bạch và Nghị quyết của Ban Vận động Thống nhất Phật giáo Việt Nam trong buổi lễ ra mắt tại chùa Quán Sứ, Hà Nội ngày 9 tháng 4 năm 1980.

Từ đó đến nay, qua bốn hội nghị của toàn Ban Vận động Thống nhất Phật giáo Việt Nam họp tại Thủ đô Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh, những văn kiện căn bản cho việc thống nhất đã được soạn thảo với sự đóng góp ý kiến sâu sắc của các ban lãnh đạo các tổ chức, giáo hội, hệ phái Phật giáo trên toàn quốc, và sẽ được trình bày trong Đại hội này để quý vị đại biểu thảo luận và biểu quyết thông qua.

Qua bản Thông bạch và các văn kiện dự thảo nói trên của Ban Vận động, sự Thống nhất Phật giáo Việt Nam đặt trên nguyên tắc: Thống nhất ý chí và hành động, thống nhất lãnh đạo và tổ chức, tuy nhiên, các truyền thống hệ phái và phương tiện tu hành đúng chính pháp đều được tôn trọng, duy trì.

Đây là một sự thống nhất thật sự, trọn vẹn và dân chủ.

Trong quá khứ, đáp lại nguyện vọng thiết tha của Tăng, Ni và tín đồ, nhiều tổ chức, giáo hội cũng đã cố gắng tập hợp Tăng tín đồ của nhiều hệ phái, đoàn thể

Phật giáo dưới danh nghĩa thống nhất. Nhưng vì cơ duyên chưa hội đủ, Hoàn cảnh đất nước bị chia cắt, âm mưu chia để trị của thực dân cũ và mới, chưa có một tổ chức Phật giáo nào thực sự được thống nhất trọn vẹn, toàn diện, đúng với danh xưng.

Ngày nay đất nước đã độc lập thống nhất thực sự, với sự khuyến khích giúp đỡ của Chính phủ và Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, với kinh nghiệm đã qua và sự quyết tâm của toàn thể Tăng, Ni, Phật tử cả nước, chúng ta có đủ yếu tố để tin tưởng rằng chúng ta sẽ xây dựng thành công một nền Phật giáo Việt Nam thống nhất thực sự, đúng với danh nghĩa của nó. Nền thống nhất này sẽ dựa trên tinh thần dân chủ, lấy tứ chúng đồng tu làm cơ sở, chứ không dựa trên giáo quyền, phong kiến hay quyền lực cá nhân. Tổ chức này sẽ là tổ chức Phật giáo duy nhất đại diện cho Phật giáo Việt Nam ở trong và ngoài nước.

Mục đích của chúng ta trong khi hình thành Ngôi nhà Thống nhất Phật giáo Việt Nam, như trong Nghị quyết đầu tiên của Ban Vận động là: “Mở ra một hướng phát triển mới trong lịch sử Phật giáo nước nhà, làm lợi ích cho Tổ quốc và nhân dân, làm sáng chói tinh thần Phật giáo trong thời đại nước Việt Nam xây dựng chủ nghĩa xã hội, phát huy cao hơn nữa truyền thống gắn bó hài hoà giữa Đạo Phật với dân tộc, đảm bảo truyền thống tín ngưỡng và phương pháp tu hành của Tăng, Ni và đồng bào Phật tử theo lời Phật dạy. Chúng ta quyết tâm củng cố hàng ngũ trong nội bộ Phật giáo chúng ta, đoàn kết với các giới đồng bào các dân tộc trong Mặt trận đoàn kết toàn dân. Với sức mạnh đoàn kết đó, chúng ta tin chắc rằng sứ mệnh phụng sự đạo pháp và dân tộc, công cuộc đóng góp cho Hòa bình thế giới và hạnh phúc nhân loại sẽ được nhiều hiệu quả hơn.

Kính thưa quý vị

Chúng tôi vừa trình bày vắn tắt quá trình hoạt động của Ban Vận động nguyên tắc, mục đích, tính chất và vị trí của nền Phật giáo thống nhất tương lai qua văn kiện căn bản mà chúng ta gọi là Hiến chương của Giáo Hội Phật giáo Việt Nam.

Giờ đây, chúng tôi xin giới thiệu ba nhiệm vụ chính đề ra cho chúng ta trong Đại hội này:

1- Thảo luận và biểu quyết thông qua bản Hiến chương mà Ban Vận động đã soạn thảo. 2- Thảo luận và thông qua chương trình hoạt động đại cương của tổ chức Phật giáo thống nhất chúng ta. 3 - Giới thiệu và suy cử Hội đồng Chứng minh, giới thiệu và bầu cử Hội đồng Trị sự.

Ngoài thời gian và chương trình sinh hoạt bên lề Đại hội, chúng ta sẽ tập trung và khẩn trương làm việc trong bốn ngày tại hội trường và trong ba phân ban.

Đây là một chương trình làm việc nặng nhọc, nhất là đối với chư tôn Hòa thượng, Thượng tọa tuổi già sức yếu. Nhưng với sự hộ trì của Đức Bổn sư Thích Ca Mâu Ni Phật, với sự tiếp sức của chư Tổ anh linh, với ước nguyện thiết tha ở sức mạnh đoàn kết của toàn thể Tăng, Ni-Phật tử cả nước, với sự quyết tâm và niềm tự hào được đóng góp công sức của chính quý vị vào công cuộc xây dựng tương lai rạng rỡ của Phật giáo Việt Nam, chúng tôi tin tưởng rằng Đại hội sẽ thành công tốt đẹp.

Với niềm tin tưởng vững chắc ấy, chúng tôi tuyên bố khai mạc Đại hội Đại biểu Thống nhất Phật giáo Việt Nam.

Xin cảm ơn toàn thể quý vị.

Trích theo tài liệu: **Giáo hội Phật giáo Việt Nam từ Đại hội đến Đại hội (1981 - 2012)** - Nhà xuất bản Tôn giáo 2012. Người thực hiện: **Nguyễn Đại Đồng**